

випускати український суспільно-політичний журнал «Громада», в якому критикує царський уряд і буржуазні порядки в Росії, у деяких випадках підіймався до вимог насильного знищення царизму: «Ніде і ніколи корінні зміни суспільного життя не робилися мирним прогресом. На Україні цього, може бути, менше чим де-небудь в іншому місці можна очікувати, щоб начальство і панство по своїй волі відреклося від свого панування і тому простому народу на Україні не обійтися без озброєного бою та повстання (революції)».

Значний вплив на розвиток філософської думки в Україні мали не лише теорії Карла Маркса про додаткову вартість та соціальну революцію, що народилися на німецькій землі, але й ідеї німецької класичної філософії. Так, значною популярністю користувалися лекції запрошеного в Харківський університет професора Йенського університету Йоганна Шада, який у курсі лекцій поєднував кантівську етику, фіхтеанську ідею про тотожність суб'єкта та об'єкта, «філософію прозріння» Фрідріха Шеллінга.

Свою філософську школу створив у Харкові і один із знавців та популяризаторів творчості Фрідріха Шеллінга видатний український вчений, ботанік за освітою, перший ректор Київського університету Михайло Максимович. Захопившись філософією, Михайло Максимович стверджував, що, будучи «любов'ю до мудрості», філософія не може базуватися винятково на розумі, а має включати в себе «серце», цікавився проблемами історії, літератури та особливо українським пісенним фольклором.

У Київському університеті тоді працювали гегельянці — професори Олександр Новицький та Сергій Гогоцький. Будучи авторами фундаментальних філософських праць (Перша в Росії філософська енциклопедія, чотирьохтомний «Філософський лексикон») цінували переважно історико-філософську концепцію Георга Гегеля, де, за словами Гогоцького, нарешті зводяться до одної системи знання пройденого. Тоді ж обидва філософи критикували Георга Гегеля за раціоналістичне спрямування філософської системи, тому що багатий зміст духовного світу «живе в переконаннях серця», а не в «поняттях розуму». Вплив німецької класичної філософії на російських та українських мислителів полягає не в простому використанні ідей та настроїв, а у виборі з широкої гамми європейських духовних напрямків, усе прогресивне перероблялося. Вплив окремих західних письменників та мислителів проявляється в таких формах, що не можна говорити про специфічну слов'янську інтерпретацію Іммануїла Канта або Фрідріха Шіллера, Фрідріха Шеллінга або Георга Гегеля та ін.

ЕПІТЕТИ В ХУДОЖНІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ Т. ШЕВЧЕНКА

**Велітченко А., студ. II курсу факультету інженерів землевпорядкування
Науковий керівник – Князь Т. М., старший викладач кафедри української
та російської мов**

Початок літературної діяльності Т. Г. Шевченка припадає на період зародження української фольклористики та етнографії, появи перших збірок народної поезії. Усе це не могло не вплинути на світоглядні позиції поета, а

отже, і на його художню систему.

Т. Шевченко вважав, що література може успішно розвиватись тільки тоді, коли вона спирається на великий життєвий і художній досвід народу.

У процесі художнього освоєння світу поет знаходить мовно-виражальні можливості в епітетах, відкриваючи їх нові якості. Майстер слова творчо переосмислює фольклорні зразки, увиразнює їх структуру, завдяки чому у контексті епітети набувають різних конотацій.

Постійні епітети посідають у поетичній спадщині Т.Г. Шевченка значне місце. Звертаючись до мотивів і тем народних пісень, поет широко використовує і художні засоби пісні. Традиційна українська символіка супроводжується відповідними атрибутами: "синє море", "червона калина", "білі руки", "біле тіло", "орел сизокрилий" та ін.

Аналіз епітетів у поетичних творах Т.Г. Шевченка дозволяє виділити декілька семантичних груп: 1) портретні характеристики людини: *карі очі, чорні брови, стан гнучкий, дівчина чорнобрива, личко біле, козаченько молодий* та ін.; 2) опис природи: *зелений байрак, степ широкий, хмара чорна, дуб зелененький, калина червона, чисте поле, вітер буйний, верби високі, блідий місяць, зелений гай, тополя висока*; 3) характеристика тварин, птахів: *кінь вороненький, орел сизий, орел сизокрилий, голуб сизий*; 4) характеристика абстрактних понять: *горе люте, щире серце, білий світ, щира правда* та ін.

Отже, епітети у поезії Т. Г. Шевченка яскраво відображають особливості його художньої системи.

ЕПІСТОЛЯРІЙ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Вініченко В., студ. II курсу факультету інженерів землевпорядкування

Науковий керівник – Князь Т. М., старший викладач

кафедри української та російської мов

Епістолярна спадщина будь-якого митця – надзвичайно цінний матеріал для вивчення. Листування Т. Шевченка займає вагомe місце в українській епістолярній культурі. Поет любив писати і відповідати на листи, високо цінував епістолярну майстерність, щиросердність тону листів своїх адресатів. Він виявляв увагу до змісту, мови і стилю листів кореспондентів.

Листи Т. Шевченка можна віднести до автобіографічних матеріалів, у яких він день за днем подає детальні найрізноманітніші відомості про особисте життя, розповідає про своє оточення: "На самий святвечір сиджу собі один-однісінький у хатині та журюся, згадуючи свою Україну і тебе, мій друже єдиний. Думаю: от Бог дає і свято своє велике на радість добрим людям, а мені нема з ким слова промовить" [1, с.239].

У приватному листуванні Кобзаря досить часто цитуються поетичні рядки: Якби мені черевики, То пішла б я на музики... Горенько моє!.. Або: Якби мені, мамо, намисто, То пішла б я завтра на місто; А на місті, мамо, на місті Грає, мамо, музика троїста... [1, с.239].